

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
PL10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Viite:

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020
HEL 2019-012950

Asumiseen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelma 2020

Asumiseen ja siihen liittyvän maankäytön ohjelma on Helsingin kasvihuonekaasupäästöjen, lähivirkistykseen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta keskeinen.

Ohjelman luonnoksessa ei kuitenkaan mainita luonnon monimuotoisuutta ja kaupunkilaisten virkistäytymistarpeita lainkaan. Koko pitkässä luonnoksessa ei ole sanoja luonto tai virkistys tai liikkumistapoja pyöräily ja kävely (joiden avulla lähivirkistys tyypillisesti tapahtuu)

Ilmastotoimista AM-ohjelmasta on mukana lähinnä hyvin yleisiä toteamuksia Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman noudattamisesta vailla toimien esittämistä tavoitteiden esittämistä. Selkeitä ja yksityiskohtaisia tavoitteita ei ole liiemmin myöskään Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmassa, vaan se tunnistaa lähinnä kehittämisalueita.

Tähän nähden on yllättävää, ettei luonnoksen mukaan AM-ohjelmaan ei ole syytä esimerkiksi sisällyttää energiatehokkaan rakentamisen tavoitteita, kun on jo olemassa kahden vuoden takainen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimintaohjelma. Energiatehokkaan rakentamisen määrällisiä tai numeerisia tavoitteita tai laajoja toimenpidekokonaisuuksia ei ole myöskään mainitussa ohjelmassa.

Jos tarkastellaan Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimintaohjelman perusteella asumisen ja rakentamisen sektoreilla jo tehtyjä toimia, osoitteessa <https://ilmastovahti.hel.fi/> voidaan varsin usein todeta, että ne ovat joko alkutekijöissään tai kuitattu jollakin skaalaltaan pienellä pilottihankkeilla.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys pitää luontoasioiden pois jättämistä ja ilmastoasioiden vähäistä käsittelyä suurena puutteena. Esitetty tavoite yli 7000 asunnon rakentamisesta vuodessa ja 700 000 kerrosneliömetrin kaavoittamisesta asuntotuotantoon vuosittain merkitsisi ennennäkemätöntä painetta luonnolle.

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys pitää luonnon ohella ilmastotoimien esittämisen (muutamaa yleisluotoista toteamusta lukuun ottamatta) puuttumista luonnoksesta ihmeteltävänä. Juuri AM-ohjelma on yksi välineistä, jolla voidaan ohjata toimenpiteiden toteutumista niin laajoina, että tällä on todella merkitystä ilmastolle. AM-ohjelmalla voidaan haluttaessa edistää erittäin merkittävästi uudisrakentamisen energiatehokkuutta

ja kestäviä materiaalivalintoja sekä niiden uusiutuvan energian tuotantoa, sähköistä liikennettä ja ylipäänsä kaikkea rakentamisen ohjaamisella saavutettavia ilmastohyötyjä.

Näkemyksemme mukaan AM-ohjelmassa pitäisi käsitellä läpäisevästi Hiilineutraali Helsinki -ohjelman monia rakentamiseen ja asumiseen liittyviä ehdotuksia, kun niitä ei nyt siinä edes yksilöidä. Juuri AM-ohjelma ja siinä esitettävät tavoitteet olisivat se strategiaväline, jonka avulla hiilineutraaliin Helsinkiin pyrkiminen saisi vauhtia. Jos ne puuttuvat, kyseessä olisi mielestämme vakava takaisku kaupunkimme hiilineutraalisuustavoitteelle.

Ehdotamme, että AM-ohjelmaan lisätään uusi päämäärä I Asuntotuotannon ekologinen ja kulttuurinen kestävyys ja ilmastokestävyys, minkä lisäksi muihin päämääriin lisätään luonnon, virkistykseen ja ilmaston ulottuvuus.

Myös ohjelman rakentamismäärien päätavoitetta asuntojen lukumäärän ja asemakaavoitettavan varannon suhteen tulisi voida tarkastella luonnon kestävyuden kannalta. Suuri tuotanto on sekä määrältään että tavoitteiden mahdollisesti vaatiman kaavoitustyön kiirehtimisen ja sen mukanaan tuoman aluekohtaisen kriittisen tarkastelun vaikeuden suhteen ongelmallinen.

Pitäytyminen 6500:n tavoitteessa olisi varmasti päättäjillekin harkinnan arvoinen, kun Helsingin väestönkasvu nyt näyttää hiljenemisen merkkejä (vuosien 2018 ja 2019 väestönkasvu oli vajaat 5000 ja 6000 henkeä henkeä vuodessa).

Olennaista on esittää asuntojen lukumäärätavoite vasta kestävyystavoitteiden jälkeen. Nykyinen esitystapa antaa asuntojen lukumäärätavoitteelle ja kaavoituksen määrätavoitteelle hyvin dominoivan roolin ja luo samalla tahattomasti kuvaa, että esimerkiksi ympäristötavoitteiden suhteen voidaan mahdollisesti joustaa, jotta nämä ”pätavoitteet” toteutuvat. Vaikka jollain tavoitteilla olisikin jonkinlaista aitoa päätavoiteluonnetta, tällaisetkin tavoitteet ovat lopultakin vain osa hyvää kaupunkikehitystä ja toteutuvat parhaiten kun kaikkia hyvän kaupungin elementtejä tarkastellaan tasapainoisesti. Jos asuntojen määrätavoitteen ja kaavoituksen määrätavoitteen dominanssia jossain määrin hillitään, tämä luo hyvälle kehitykselle suotuisaa pohjaa. Tällöin esimerkiksi asuntojen määrätavoitteen toteuttaminen ei ole lähes itseohjautuva päätavoite alueilla, joilla se on ristiriidassa muiden kaupungin kehityksen ja säilyttämisen pyrkimysten, eli todellisen päätavoitteen, hyvän kaupungin, tavoittelun kanssa.

Lukukohtaisia ehdotuksia lopun tavoitetiivistelmän perusteella:

Tavoite 1:

Muutetaan asuntotuotantotavoite kuulumaan ”vuosittain pääsääntöisesti 6500 asuntoa”.

Tavoite 2:

Ehdotamme, että nykyiseen tavoitteeseen kaksi (Maankäytön suunnittelu) lisätään lauseet:

- * Asemakaavojen tulee tukea luonnon monimuotoisuuden ja lähivirkistysalueiden säilyttämistä kaupungissa.
- * Asemakaavojen on tuettava pyöräilyn ja kävelyn asemaa liikuntamuotoina. Kaavoituksella muun muassa ohjataan pyöräily- ja jalankulkupainotteisten kortteleiden ja alueiden syntyyn. Asemakaavoissa on tarkasteltava kävelymatkan päässä olevien lähivirkistysalueiden säilymistä.
- * Asemakaavoituksella edistetään uusiutuvan energian käyttöä sekä kiinteistökohtaista, alueellista ja keskitettyä uusiutuvan energian tuotantoa (Hiilineutraali Helsinki –ohjelman tavoite). Asemakaavoituksella mahdollistetaan jatkosuunnittelu rakentamisen toteuttamiseksi kansallista tasoa energiatehokkaammaksi, huomioiden myös alueelliset erityispiirteet.
- * Maalämpökaivojen tilavaraukselliset toteuttamisedellytykset otetaan kiireellisenä osaksi maanalaisen yleiskaavan valmistelua, ja kaupunki rahoittaa tähän liittyvää geologista tutkimusta ja kartoitusta.

Pienennetään asemakaavoitustavoitetta seuraavasti:

Vuosittain laaditaan asemakaavoja vähintään 500 000 kerrosalaneliömetriä (k-m²)

Tavoite 3

Korvataan tavoite Asuntorakentamisen hiilineutraalisuutta edistetään tontinluovutuksessa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman mukaisesti.

Pitemmällä muotoilulla:

Asuntorakentamisen hiilineutraalisuutta edistetään tontinluovutuksessa Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman mukaisesti asettamalla kansallista tasoa selvästi korkeammat tavoitteet kaiken uudisrakentamisen energiatehokkuudelle sekä asettamalla tavoitteita myös uusiutuvan omaenergian tuotannolle. Laatuperusteisina ratkaistavissa tontinluovutuskilpailussa otetaan kriteereiksi rakentamisen hiilijalanjälki ja ekotehokkuus. Tontinluovutusehtojen älykkäiden energiaratkaisujen vaikutuksista kerätään kokemuksia ja niitä otetaan mahdollisuuksien mukaan käyttöön. asteittain kaikkiin tontinluovutusehtoihin. Kaupunki toteuttaa erityisesti hiilineutraalisuuteen tähtäviä tontinluovutuskilpailuja, joista saatavat kokemukset analysoidaan. Saatuja kokemuksia hyödynnetään tontinluovutusehtoja kehitettäessä.

Tavoite 8.

Lisätään kohta:

Kaupunkiudistusalueiden lisärakentaminen ei saa merkittävästi vähentää alueiden keskeisiä luonto- ja virkistysalueita.

Tavoite 9

Kokeillaan markkinaehtoista pysäköintiä korvataan lauseella:

Kokeillaan markkinaehtoista pysäköintiä siten, että samalla kuitenkin huolehditaan riittävästä sähköautojen latauskapasiteetista

Seurannasta:

Ekologisten, virkistykseen liittyvien ja ilmastotavoitteiden toteutumiseen tarvitaan myös seuranta, osin määräseurantana, osin vuosiraportointina.

Helsingissä 20.9.2020

Helsingin luonnonsuojeluyhdistys r.y.

Antti Halkka, puheenjohtaja

Aapo Salmela, järjestösihteeri